

Over de schreef

Genoeg.

Van boeken krijg je nooit genoeg. Alhoewel? Ik moet oppassen wat ik zeg. Het laatste boek dat ik heb gelezen trekt deze uitspraak in twijfel. John Naish is wetenschapsjournalist voor The Times en publiceert vooral over gezondheidsonderwerpen. Een opmerkelijke journalist, eentje die niet meedoet met de hype en gekte van alledag. Omdat hij vindt dat genoeg, ook werkelijk genoeg is. In ons land verscheen recent de vertaling van zijn overtuigende boek “*Enough, breaking free from the world of more.*” De Nederlandse titel luidt “*Genoeg, meer geluk met minder*”.

Ik ben allang van mening dat onze consumptiemaatschappij de oorzaak is van veel ellende. Met name van de overbelasting van ons milieu. Er is van alles teveel. Teveel fabrieken, teveel bedrijfsterreinen, teveel wegen, teveel auto's, teveel producten. Het natuurlijk evenwicht is verstoord en wel zodanig dat alleen *consuminderen* de enige redding is van ons leefmilieu op langere termijn. In het belang van onze kinderen, onze kleinkinderen en hun nageslacht. Maar er zijn veel meer gevolgen dan alleen voor ons milieu.

John Naish vertelt hierover onweerlegbaar in zijn boek. Hij betoogt hoe miljoenen jaren de mensheid gebruik heeft gemaakt van een briljante overlevingsstrategie. Als iets ons beviel, dan wilden we er *meer* van hebben: meer voedsel, meer status, meer informatie, meer dingen. Indringend laat hij zien dat, door de wereld naar onze hand te zetten, we hongersnoden overleefden, ziektes en rampen. Maar nu hebben we – dankzij onze hoogtechnologische ontwikkelingen – opeens zoveel van alles, dat we het nooit allemaal kunnen gebruiken, kunnen betalen of ervan kunnen genieten. Onze samenleving hamert erop dat we *nog steeds* niet alles hebben om *echt* gelukkig te zijn. De gesel van de reclame, talloze TV-programma's en menige weekendbijlage in de krant, proberen ons (in het belang van adverteerders) lekker te maken voor fraai beschreven reizen, fantasierijke producten (bijv. een tuinkeuken) en andere volstrekt overbodige luxeproducten. Ook op menig verjaardagsfeestjes wordt ons door vrienden en bekenden bijna een minderwaardigheidscomplex aangepreut, als we nog niet de nieuwste HD flatscreen hebben of een camera met minstens 10 miljoen megapixels. Ogenschijnlijk onschuldig, maar in werkelijkheid het gevolg van onze vercommercialiseerde maatschappij. Want we *moeten* kopen, kopen en nog eens kopen. Ook de politiek wilt dat graag, want dat is goed voor onze economie. Dus ... voor het gerelateerde inkomen van Vadertje Staat.

John Naish toont aan, dat ons dagelijkse streven naar altijd maar meer, leidt tot ziektes, vermoeidheid, depressies en schulden. Hij betoogt dat we moeten leren inzien, dat we genoeg hebben. We leven in overvloed, maar .... zijn niet in staat dat te waarderen.

In tien hoofdstukken over onderwerpen zoals Genoeg te eten, Genoeg spullen, Genoeg geluk, Genoeg keuzes, Genoeg werk, onderzoekt John Naish hoe we dit probleem hebben gecreëerd en geeft hij praktisch advies hoe we ons leven kunnen beteren.

Ook in onze omgeving, de kwetsbare Zuidwesthoek, moeten beleidsmakers dit leren inzien. Goed politiek beleid draait niet primair om het stimuleren van onze economie. Want er is werk *genoeg* en in de toekomst zelfs teveel om voldoende werknemers te kunnen werven. Het leefklimaat voor de burger, *dáár* moet het vooral om draaien. Om kwaliteit van leven. Zonder overlast. Ongeacht of het overlast van fabrieken betreft of van een noeste varkensboer, die simpelweg meer varkens wenst te gaan houden.

Want we hebben genoeg. Behalve natuur en ruimte. Noch schone grond, lucht en water.

Eric Conscience.